

Dosarul nr. 2ra-191/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. O. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.L. Bulgac, Gr. Dașchevici. A. Panov)

DECIZIE

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Svetlana Aculova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov împotriva Svetlanei Aculova cu privire la declararea nulității căsătoriei, declararea nulității certificatului de căsătorie și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Svetlana Aculova, reprezentată de avocatul Tatiana Maștalin și menținută hotărârea din 5 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 10 mai 2017, Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov au depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Aculova, intervenient accesoriu Pretura sect. Rîșcani mun. Chișinău cu privire la declararea nulității căsătoriei, declararea nulității certificatului de căsătorie și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că părinții lor, Valerii Simonov și Liudmila Simonov, au divorțat, iar după desfacerea căsătoriei Valerii Simonov și-a schimbat numele de familie în Ștocviș.

La data de 20 iunie 2008, la OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău, Valerii Ștocviș a înregistrat căsătoria cu Svetlana Aculova, fapt trecut în Registrul actelor stare civilă sub nr. 381.

Au considerat că încheierea căsătoriei tatălui lor cu Svetlana Aculova contravine legislației în vigoare, fiind între o persoană care XXXXX la momentul încheierii, prin urmare căsătoria urmează a fi declarată nulă.

Au menționat că au aflat despre această căsătorie cu mult mai târziu din data încheierii, dâșii fiind împotriva înregistrării căsătoriei tatălui lor care era grav bolnav, iar ei niciodată nu au dorit ca acesta să întemeieze o familie.

Au susținut că Svetlana Aculova, după căsătoria cu Valerii Ștocviș, întreprinde un șir de acțiuni prin care lezează direct drepturile și interesele lor, și anume aceasta pretinde la dreptul său de proprietate asupra apartamentului nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, care a revenit tatălui după decesul bunelilor lor Olga Cotova și Serghei Ștocviș.

Pârâta Svetlana Aculova, având cunoștință de faptul că Valeri Ștocviș era XXXXX și având un scop bine determinat, inițial, la data de 28 iunie 2010 a instituit asupra acestuia XXXXX, iar apoi, la data de 28 decembrie 2012 a devenit XXXXX, pe motiv că prin hotărârea din 8 noiembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, Valerii Ștocviș a fost XXXXX.

Au mai relatat că pârâta, aflând că după decesul bunelilor, apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX a fost înstrăinat, fiind în calitate de XXXXX a lui Valerii Ștocviș pretinde la acest imobil, adresându-se în instanța de judecată cu acțiune prin care solicită declararea nulității mai multor acte juridice.

În cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată a Svetlanei Aculova cu privire la declararea nulității actelor juridice, a fost dispusă efectuarea unei expertize XXXXX în privința lui Valerii Ștocviș.

Astfel, prin raportul de expertiză nr. 419a-2015 din 29 mai 2015 și audierea suplimentară a expertului în ședința de judecată din 15 decembrie 2015, s-a constatat că Valerii Ștocviș, în anul 2008 XXXXX.

În atare circumstanțe, au considerat că Valerii Ștocviș, la data încheierii căsătoriei cu Svetlana Aculova, era XXXXX și astfel, XXXXX și ca urmare, în temeiul art. 41 alin. (1) lit. a Codul familiei, căsătoria între aceștia urmează a fi declarată nulă.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 15 alin. (1) lit. f), art. 41 alin. (1) lit. a), 42 alin. (1) lit. c) Codul familiei, art. 166-167 CPC.

Au solicitat admiterea acțiunii, declararea nulității căsătoriei încheiate la data de 20 iunie 2008 la OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău între Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova, anularea certificatului de căsătorie nr. CS-V 0605306 din 20 iunie 2008, eliberat lui Valerii Ștocviș și Svetlanei Aculova, încasarea de la Svetlana Aculova în beneficiul lor toate cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 5 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea, fiind constatată nulitatea căsătoriei înregistrate la data de 20 iunie 2008 eliberat de OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău și trecută în actele de stare civilă cu nr. 381, încheiată între Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova.

A fost anulat certificatul de căsătorie nr. CS-V 0605306 din 20 iunie 2008 eliberat de OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău.

Au fost încasate de la Svetlana Aculova în beneficiul lui Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov cheltuielile de judecată în mărime de 372,45 de lei.

Prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Svetlana Aculova și menținută hotărârea din 5 octombrie 2018 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău.

La 4 noiembrie 2019 și ulterior, la 29 noiembrie 2019, Svetlana Aculova a declarat recurs, iar la 20 ianuarie 2020 recurs suplimentar împotriva deciziei din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că instanța de fond nu a dat o interpretare corectă normelor de drept material și nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile instanței expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La adoptarea hotărârii, prima instanță nu a apreciat probele prezentate de către ea, iar instanța de apel în aceste circumstanțe a menținut hotărârea.

A indicat că instanța de apel a lăsat fără apreciere faptul omiterii termenului de adresare a intimațiilor în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

A menționat că în cererea de chemare în judecată s-a invocat faptul că despre căsătoria care se solicită a fi declarată nulă, intimații au aflat cu mult mai târziu, însă nu au indicat concret când anume.

A relatat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat rezultatul raportului de expertiză și explicațiile expertului, reținând doar o frază din contextul general al raportului de expertiză.

De fapt, prin raportul de expertiză datat cu anul 2015 s-a confirmat că la momentul semnării declarației de renunț la succesiune la 18 septembrie 2008, examinatul (Valerii Ștocviș) din cauza XXXXX, adică la data de 18 septembrie 2008 XXXXX și nu pe parcursul anului 2008 sau la 20 iunie 2008 când a avut loc încheierea căsătoriei.

Totodată, a evidențiat că prin hotărârea din 8 noiembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, Valerii Ștocviș a fost XXXXX în baza raportului de expertiză din anul 2012, fapt ce denotă cu certitudine că la momentul înregistrării căsătoriei la 20 iunie 2008, acesta XXXXX, nefiind probat contrariul.

A susținut că instanța de apel a examinat cauza în lipsa sa, precum și a reprezentantului său, ignorând atât cererea de amânare din motiv de boală depusă de către ea, cât și cererea depusă de avocatul Tatiana Maștalîn, prin care s-a solicitat amânarea cauzei, ultima fiind antrenată într-un alt proces judiciar.

La fel, a menționat că instanța de judecată nu a atras în proces succesul în drepturi al OSC Rîșcani mun. Chișinău, și anume IP „Agenția Servicii Publice”, care a emis actul a cărei nulitate se solicită a fi constatat.

La 17 decembrie 2019 și la 22 ianuarie 2020 în adresa participanților la proces a fost expediată copia recursului declarat de către Svetlana Aculova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 14 ianuarie 2020 Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov, reprezentați de avocatul Sergiu Bejan, au depus referință la recursul declarat de Svetlana Aculova, în care au invocat caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitând respingerea lui ca fiind inadmisibil.

Alte referințe la recursul declarat de Svetlana Aculova nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 29 octombrie 2019, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 70 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea copiei deciziei de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

După cum denotă actele cauzei, la 20 iunie 2008, Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova au încheiat căsătoria, fapt ce se atestă prin certificatul de căsătorie nr. CS-V 0605306, eliberat de către OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău la data de 20 iunie 2008 (f. d. 15 vol. I).

Potrivit copiilor certificatelor de naștere, Alexandru Simonov născut la XXXXX și Dmitrii Simonov născut la XXXXX, sunt fiii lui Valerii Simonov (Ștocviș), născuți din căsătoria acestuia cu Liudmila Simonova, căsătorie desfăcută la 28 mai 1998 (f. d. 29-30 vol. I).

Este cert și faptul că la data de 22 aprilie 2008, Valerii Simonov și-a schimbat numele de familie din Siomonov în Ștocviș, ceea ce atestă prin certificatul de schimbare a numelui de familie eliberat de către OSC Rîșcani mun. Chișinău la data de 22 aprilie 2008 (f. d. 44 vol. I).

Prin dispoziția Preturii sectorului Rîșcani mun. Chișinău nr. 149 din 28 iunie 2010, a fost XXXXX asupra lui Valerii Ștocviș și numită Svetlana Aculova în calitate de XXXXX a lui Valerii Ștocviș (f. d. 27 vol. I).

Iar prin hotărârea din 8 noiembrie 2012 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, a fost admisă cererea Svetlanei Aculova cu privire la XXXXX lui Valerii Ștocviș, XXXXX Valerii Ștocviș cu instituirea XXXXX asupra sa (f. d. 26 vol. I).

Drept urmare, prin dispoziția Preturii sectorului Rîșcani mun. Chișinău nr. 251 din 28 decembrie 2012, a fost instituită XXXXX asupra lui Valerii Ștocviș și numită Svetlana Aculova în calitate de XXXXX a lui Valerii Ștocviș (f. d. 28).

Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov înaintând prezenta acțiune în judecată împotriva Svetlanei Aculova, intervenient accesoriu Pretura sect. Rîșcani mun. Chișinău, au solicitat declararea nulității căsătoriei încheiate la data de 20 iunie 2008 la OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău între Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova, anularea certificatului de căsătorie nr. CS-V 0605306 din 20 iunie 2008, eliberat lui

Valerii Ștocviș și Svetlanei Aculova, încasarea de la Svetlana Aculova în beneficiul lor toate cheltuielile de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a constatat nulitatea căsătoriei înregistrate la data de 20 iunie 2008 eliberat de OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău și trecută în actele de stare civilă cu nr. 381, încheiată între Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova, a anulat certificatul de căsătorie nr. CS-V 0605306 din 20 iunie 2008 eliberat de OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău și a încasat de la Svetlana Aculova în beneficiul lui Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov cheltuielile de judecată în mărime de 372,45 de lei.

Judecând apelul declarat de Svetlana Aculova, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ajuns la concluzia că căsătoria între Svetlana Aculova și Valerii Ștocviș a fost încheiată cu o persoană XXXXX, reținând în acest sens faptul că pe parcursul anului 2008, cât și la momentul încheierii căsătoriei Valerii Ștocviș XXXXX.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor sale au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține că, potrivit art. 41 Codul familiei, instanța judecătorească va declara nulă căsătoria dacă aceasta:

- a) a fost încheiată cu încălcarea prevederilor art.11, 13, 14 sau 15;
- b) a fost încheiată când soții sau unul dintre ei nu a avut intenția de a crea o familie (căsătorie fictivă).

Iar dispozițiile art. 15 Codul familiei alin. (1) lit. f) Codul familiei, în vigoare la momentul încheierii căsătoriei, indică că nu se admite încheierea căsătoriei între persoane dintre care cel puțin una a fost lipsită de capacitatea de exercițiu.

În interpretarea corectă a normelor de drept enunțate, este de înțeles că lipsa capacității de exercițiu face imposibilă căsătoria prin faptul că starea persoanei exclude manifestarea unui consimțământ liber și pentru considerații de ordin biologic.

Pentru ca o căsătorie să fie declarată nulă din acest motiv, trebuie ca hotărârea instanței judecătorești despre declararea persoanei ca fiind incapabilă să existe la data încheierii căsătoriei.

La caz, coroborând normele enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au concluzionat că Svetlana Aculova a încheiat căsătoria la data de 20 iunie 2008 cu Valerii Ștocviș, căruia la acel moment XXXXX.

Or, în speță, este incontestabil că Valerii Ștocviș a fost XXXXX prin hotărârea din 8 noiembrie 2012 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, prin urmare ulterior încheierii căsătoriei din 20 iunie 2008.

În acest aspect, relevanță au și prevederile art. 24 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, care stipulează că persoana care în urma unei tulburări psihice (boli mintale sau deficiențe mintale) nu poate conștientiza sau dirija acțiunile sale poate fi declarată de către instanța de judecată ca incapabilă. Asupra ei se instituie tutela.

Din conținutul normei de drept citate, este de înțeles că persoana fizică care suferă de asemenea XXXXX este XXXXX numai de către instanța de judecată, conform prevederilor Capitolului XXVIII din CPC, care reglementează procedura de XXXXX.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs conchide că la momentul încheierii căsătoriei la data de 20 iunie 2008 dintre Svetlana Aculova și Valerii Ștocviș, nu exista o hotărâre judecătorească prin care Valerii Ștocviș ar fi fost XXXXX.

Ca urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare într-un mod nejustificat au concluzionat că Valerii Ștocviș pe parcursul anului 2008, cât și la momentul încheierii căsătoriei XXXXX, reținând în acest sens doar raportul de expertiză XXXXX nr. 419a-2015 din 29 mai 2015, efectuat de către XXXXX într-o altă cauză civilă.

Față de toate aceste considerente, instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au ajuns la concluzia de a constata nulitatea căsătoriei înregistrate la data de 20 iunie 2008 dintre Valerii Ștocviș și Svetlana Aculova și de a anula certificatul de căsătorie nr. CS-V 0605306 din 20 iunie 2008 eliberat de OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Svetlana Aculova.

Se casează integral decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 5 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov împotriva Svetlanei Aculova cu privire la declararea nulității căsătoriei, declararea nulității certificatului de căsătorie și încasarea cheltuielilor de judecată și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge integral cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Simonov și Dmitrii Simonov împotriva Svetlanei Aculova cu privire la declararea nulității căsătoriei, declararea nulității certificatului de căsătorie și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu